

Seminari de filosofia moderna

2014/2015

Codi: 100299

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500246 Filosofia	OT	3	0
2500246 Filosofia	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Jesús Hernández Reyes

Correu electrònic: Jesus.Hernandez@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No n'hi ha.

Objectius

L'assignatura consisteix en l'estudi de la filosofia de Descartes a través de la lectura i comentari de les Meditacions metafísiques.

Competències

Filosofia

- Analitzar i sintetitzar els arguments centrals dels textos fonamentals de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Reconèixer i interpretar temes i problemes de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Situar les idees i els arguments filosòfics més representatius d'una època en el seu rerefons històric i relacionar els autors més rellevants de cada època en qualsevol de les disciplines filosòfiques.

- Utilitzar la simbologia i els procediments de les ciències formals en l'anàlisi i la construcció d'arguments.
- Utilitzar un pensament crític i independent a partir dels temes, els debats i els problemes que planteja la filosofia tant històricament com conceptualment.

Resultats d'aprenentatge

1. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
2. Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinari
3. Demostrar una posició pròpia davant d'un problema o una controvèrsia de rellevància filosòfica, o en un treball de recerca filosòfica.
4. Distingir i contrastar textos representatius dels principals gèneres de la literatura filosòfica.
5. Documentar un tema filosòfic i contrastar-ne les fonts.
6. Dominar en el grau necessari els idiomes rellevants per a la pràctica professional
7. Establir una planificació per desenvolupar un treball sobre la matèria
8. Explicar aspectes de la història de la ciència utilitzant la terminologia pròpia de la disciplina.
9. Exposar els conceptes propis de la història de la filosofia
10. Fer presentacions orals utilitzant un vocabulari i un estil acadèmics adequats
11. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
12. Identificar les idees principals d'un text sobre la matèria i fer-ne un esquema
13. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
14. Indicar els principals temes de discussió filosòfica en l'actualitat.
15. Participar en debats sobre qüestions filosòfiques respectant les opinions dels altres participants
16. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
17. Reconèixer i utilitzar les diverses formes de raonament presents en la història de la filosofia.
18. Redactar correctament un text no normatiu prèviament analitzat
19. Reflexionar sobre el treball propi i el de l'entorn immediat amb intenció de millorar-los de manera continuada
20. Resoldre problemes de manera autònoma.
21. Resumir els temes i els arguments exposats en un debat filosòfic clàssic.

Continguts

1. Raons per a dubtar de totes les coses
 1. Els sentits, el record, la folia i el somni
 2. El geni maligne
 3. La veritat matemàtica
2. El cogito
 1. El jo pensant
 2. La res cogitans
 3. La res extensa
 4. La inspecció de l'esperit
 5. Els símls de la cera i dels autòmats
3. El principal argument per a provar l'existència de Déu
 1. Els pensaments que són idees
 2. Les idees en tant que són idees no poden ser falses
 3. Tres tipus d'idees d'acord amb la seva procedència
 4. La realitat objectiva i la realitat formal. La relació causal entre elles
 5. Déu en l'examen de la idea d'infinít
 6. La conservació de l'existència
 7. g. Causa sui
 8. h. Déu, creador veraç, no pot ser el geni maligne
4. La claredat i distinció com a criteri de veritat
 1. El judici
 2. El no-res

3. La voluntat i l'enteniment
4. La llibertat i l'error
5. El que és clar i distint
5. La naturalesa corpòria
 1. L'extensió com a quantitat contínua
 2. Naturalesa vertadera i immutable
 3. La certesa
 4. Déu com a garantia de la constància
 5. [La creació de les veritats eternes -tres cartes de 1630 a Mersenne-]
6. La distinció entre l'ànima i el cos
 1. Distinció entre l'acte de l'enteniment i l'acte de la imaginació
 2. Els sentits
 3. Raons per les quals les coses materials existeixen

Metodologia

Les classes es basen en l'exposició i discussió de les Meditacions metafísiques, amb les seves Objecions i respostes. Es podran regular exposicions orals i altres participacions.

La dinàmica de classe fa necessària la lectura fora de l'horari d'aula dels textos que després seran tractats a l'aula.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes	45	1,8	2, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 19, 21
Tipus: Supervisades			
Preparació exposicions i treball	22,5	0,9	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21
Tipus: Autònomes			
Lectura de texts i estudi	75	3	1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 20, 21

Avaluació

L'avaluació es farà sobre quatre activitats: assistència, exposicions i participació a classe (30%), documentació i utilització de fonts (10%), treball escrit (30%) i prova escrita (30%). Es considera no presentat l'alumne que no es presenta a alguna de les activitats d'avaluació (totes són obligatòries). Les proves escrites es poden recuperar en el període que té com a límit la data d'avaluació final, marcada pel Deganat. Hi haurà control d'assistència a classe.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència, exposicions i participació	30%	2	0,08	2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 20, 21
Examen	30%	2	0,08	2, 3, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 17, 19, 20, 21
Treball escrit	30%	3	0,12	1, 5, 6, 7, 8, 11, 13, 16, 17, 18, 20, 21

Bibliografia

Fonts

L'edició de referència de les obres completes de Descartes és la de Charles Adam i Paul Tannery (París 1897-1913).

Oeuvres de Descartes, éd. Ch. Adam & P. Tannéry, Paris : L. Cerf, 1897-1910 (12 vols.). Versió digitalitzada: [vol. 1](#) / [vol. 2](#) / [vol. 3](#) / [vol. 4](#) / [vol. 5](#) / [vol. 6](#) / [vol. 7](#) / [vol. 8](#) / [vol. 9](#) / [vol. 10](#) / [vol. 11](#) / [vol. 12](#)

La reedició més recent és l'anomenada Édition du Jubilé (1996), en 11 volums.

Adam, Charles i Tannery, Paul (ed.). René Descartes. Œuvres complètes. 11 vols., París: Vrin, 1996. El text llatí de les Meditations de prima Philosophia es troba el volum 7, mentre que, en el volum 9, hi ha també la traducció francesa. L'editorial Gallimard, a la col·lecció Tel, ha reeditat recentment (2013) dos volums de Correspondència, d'aquesta mateixa edició del Jubilé.

Traduccions

Descartes. Madrid: Gredos, 2011. Inclou les obres següents: Reglas para la dirección del espíritu; Investigación de la verdad por la luz natural; Discurso del método; Meditaciones metafísicas seguidas de las objeciones y respuestas; Conversación con Burman; Las pasiones del alma; Correspondencia con Isabel de Bohemia; Tratado del hombre.

Descartes, René. Obras escogidas. Buenos Aires: Charcas, 1980. Inclou les obres següents: Primeros escritos; Reglas para la dirección del espíritu; Discurso del método; Meditaciones metafísicas; Principios de la Filosofía: primera parte, i una selecció de la Correspondencia.

Descartes, René. Meditaciones metafísicas con objeciones y respuestas. Intr., trad. i notes de Vidal Peña. Oviedo: KRK, 2005. Serà la traducció que farem servir a classe.

Descartes, René. Discurs del mètode. Traducció de Pere Lluís Font. Barcelona: La butxaca, 2013.

Descartes, René. Meditaciones metafísicas. Traducció de Miquel Costa. Barcelona: Edicions62-Educaula, 2011.

Biografies

Clarke, Desmond M. Descartes: A Biography, Cambridge: Cambridge University Press, 2006.

Grayling, Anthony C. Descartes. La vida de René Descartes y su lugar en su época, València: Pre-Textos, 2007.

Rodis-Lewis, Geneviève. Descartes. Biografía, Barcelona: Península, 1996.

Watson, Richard. Descartes. El filósofo de la luz, Buenos Aires: Ediciones B, 2003.

Estudis

Alquié, F., La découverte métaphysique de l'homme chez Descartes, París: PUF, 1966.

Cottingham, John (ed.). The Cambridge Companion to Descartes. Cambridge: Cambridge University Press, 1992.

Gómez Pin, Víctor. Descartes. La exigencia filosófica. Madrid: Akal, 1996.

Gouhier, Henri. La pensee metaphysique de Descartes. París: Vrin, 1962.

Gueroult, Martial. Descartes selon l'ordre des raisons. 2 vol. : I L'âme et Dieu. II L'âme et le corps, Paris : Aubier Montagne, 1968.

Grimaldi, Nicolas. L'expérience de la pensée dans la philosophie de Descartes. Paris : Vrin, 2010.

Llanes, Jaume i Vicens Folgueira, Joan Albert. "La Creació de les veritats eternes en Descartes. Textos i comentaris", a Anuari de la Societat Catalana de Filosofia (2000) : 12, p. 113-256.

Marion, Jean-Luc, et al. Index des « Meditationes de prima philosophia » de R. Descartes. Paris: Les Belles Letres, 1996. Fet a partir del text A-T escanejat.

Marion, Jean-Luc. Sobre la ontología gris de Descartes. Madrid: Escolar y Mayo, 2008.

Marion, Jean-Luc. Sur la théologie blanche de Descartes - Analogie, création des vérités éternelles et fondement. Paris: Presses Universitaires de France, 2009.

Marion, Jean-Luc. Sur le prisme métaphysique de Descartes. Paris: Presses Universitaires de France, 2010.

Marion, Jean-Luc. Cuestiones cartesianas 1. Buenos Aires: Prometeo, 2012.

Rodis-Lewis, Geneviève. Le Développement de la pensée de Descartes, Paris : Vrin, 1997

Williams, Bernard. Descartes: el proyecto de la investigación pura, México: UNAM, 2003.